N°. 188. 1854.

DE GRONDWET.

VERSCHIJNT
Alle dagen, behalve Zon- en Feestdagen.

PRIJS DER ADVERTENTIEN:
Van een tot zes regels. . . . . . . ƒ 1.00.
Voor elken regel meer. . . . . » 0.15.
Behalve de 35 cts. zegelgeld.

ZONDAG 1 EN MAANDAG 2 JANUARIJ.

UITGEVER-DIRECTEUR:
C. H. SUSAN, Jr., te 's Gravenhage.

Brieven franco aan het Bureau De Grondwet.
Jan Hendrikstraat, n°. 259.

ABONNEMENTSPRIJS:
Voor 's Gravenhage per 3 maanden . . . . . . ƒ 4.80.
Voor de overige steden des Rijks . . . . » 5.50.

Hoofd-Bureau voor Ned. Oost-Indie:
VAN HAREN NOMAN EN KOLFF, te Batavia.
Prijs franco per Landmail voor Java en buitenbezittingen, per jaar, met vooruitbetaling bij het nemen van het abonnement ƒ 70, Ned. Cour.

1853.

Bij het verdwijnen in den oceaan der onherroepelijke eeuwigheid van den gewigtigen jaarkring, dien wij besluiten, zij het ons vergund een vlugtigen terugblik te werpen op de afgelegde baan, opdat wij met des te zekerder tred den nieuwen weg, die voor ons geopend ligt, kunnen inslaan.

Eene staatkundige beweging, op het tooneel tredende onder den mantel van godsdienstzin, lang voorbereid en met groote behendigheid bestuurd, heeft, in den aanvang van het jaar, de zegenrijke vruchten gestuit van het edelste werk, dat wijlen Koning WILLEM II, zoo innig bemind door Zijn volk, voor het gemeenschappelijk Vaderland heeft gesticht. Een ministerie, welks uitkomsten van bestuur tot de meest bevredigende behoorden, welke Nederland ooit van regeringen heeft geoogst, trad terug voor den vloed, die, uit geheime kolken opgestuwd, zelfs een oogenblik de perken der wettigheid dreigde te overstroomen. Een ministerie, dat tot leus nam eene „tegenovergestelde rigting" van die, welke, sedert 1849, de hoogmoed der Natie was en den eerbied van het buitenland wekte, trad op in zijne plaats.

Negen maanden zijn sedert deze, voor het welzijn en de eendragt des Vaderlands, naar ons oordeel, noodlottige ommekeer vervlogen: en niet troostrijk zijn de uitkomsten, waarop wij op dit oogenblik staren.

De wetgevende Magt, in een harer takken aanmerkelijk gewijzigd, heeft zich, bijkans onverpoosd, met partijtwisten als het ware, bezig gehouden. De geschillen, sedert April onder die Natie luide losgebarsten en gekweekt, welke steeds het *concordia res parvae crescunt* der vaderen gedachtig is geweest, werden, helaas! overgebragt in die vergaderzaal, waar alléén het algemeen belang, het belang van Vaderland en Koning, een geopend oor mag vinden. De roem der gematigdheid, welke de beraadslagingen der Nederlandsche Volksvertegenwoordigers kroonde, is bevlekt: en tooneelen, gelijk aan de onstuimige zittingen van Frankrijks parlement in 1848, worden thans in de Tweede Kamer door elk waar vaderlander betreurd.

Aan de ontwikkeling onzer Staatsinstellingen is niet gedacht. Elke stap, die gedaan werd, was eene voorbereiding tot reactie: en wij zijn op een hellend vlak gebragt, waarvan niemand nog kan zeggen, tot hoe ver wij zullen nederdalen. De constitutionnele vrijheden en waarborgen dreigen verlamd te worden door de uitlegging, die men haar geeft; zal men daarbij blijven staan?

Daarbij komen nog andere oorzaken ter regtmatige bekommering. Eene vreesselijke ziekte heeft talrijke offers geëischt en een aanzienlijk getal huisgezinnen in diepen rouw gedompeld. In menig gewest werd, door hagelslag of overstrooming, de oogst vernietigd; en vreesselijke stormen rigtten verwoesting en vernieling aan.

Een algemeen over Europa mislukte oogst met bijkomende omstandigheden, deed de prijzen van alle levensbehoeften tot bijna ongekende hoogte stijgen. De laagste standen der Maatschappij lijden aan gebrek; de mindere standen worstelen, moedig, maar wanhopend, tegen het monster der armoede, dat hen grijnzend aanstaart. Tot overmaat van ramp heeft een vroege en felle winter de meeste bronnen van bestaan verstopt, en het gebrek, in al zijne afzigtelijke vormen, des te vroeger doen zien.

Redenen in overvloed, om, bij het intreden van een nieuwen jaarkring, ootmoedig voor den Koning der Koningen neder te knielen, en Hem te smeeken, om met zijne genadenrijke hand, den nood af te weren en de rampen, die onzen dierbaren geboortegrond bedreigen!

Redenen in overvloed, om, gedachtig aan het „waar eendragt is, dáár woont des Hemels zegen", bij den algemeenen vijand, die nadert, eendragtig te zijn en vol liefde jegens elkander; om niet te twisten over hetgeen bijzonder belang en neveninzigt zoo gaarne zou zien tot stand gebragt, maar om de handen ineen te slaan, en, voor zoo ver menschelijk pogen dit, onder Gods bijstand, vermag, het *algemeen belang*, de dierbare en heilige belangen van het goede Nederlandsche Volk te bevorderen!

Waar overvloed en eensgezindheid heerschen: daar mag men welligt uitsluitend van gedachte wisselen over de wijze, waarop de Staat het meest constitutionneel behoort bestuurd te worden. Waar scherpe kloven bestaan tusschen verschillende partijen, waar ellende en algemeene nood voor de deur staan: daar ontaardt zoodanig pogen in diepere openrijting der wonden, en wekt de misnoegdheid nog krachtiger op. Dáár behoort één gemeenschappelijk doel het eerst voor aller oog te staan: *heeling der geslagen wonde* en *opbeuring en tegemoetkoming van het Volk.*

De liefdadigheid is in Nederland onbeperkt. Maar zij *kan*, zij *mag* niet alles doen. Het arbeidende deel van ons volk *mag* van liefdadigheid niet afhankelijk gemaakt worden. Het is op zijne eer even fier als de rijkste in ons midden.

Helaas! Regering en Vertegenwoordiging schijnen van die overtuiging niet diep te zijn doordrongen. Wat de Regering, naar onze overtuiging, doen *kon*, om op te beuren en te gemoet te komen, om blijk van hare sympathie te geven jegens zoo velen die lijden, om daardoor den moed aan te wakkeren en de tevredenheid te doen herleven: zij heeft het bestreden. De Tweede Kamer heeft een voorstel verworpen, dat verligting van lasten beoogde voor zoo veel 's lands algemeen belang zulks op dit oogenblik toeliet; en, terwijl de adem van den noordenwind de natuur verstijft, is zij uiteen gegaan zonder *iets* tot verligting, zonder *iets* tot opbeuring en bemoediging te doen.

Op staatkundig en maatschappelijk gebied is alzoo het naaste uitzigt even donker. Wij hopen echter veel op de goedertierenheid der Voorzienigheid en op de goede gezindheid van het Nederlandsche Volk.

Ons dierbaar plekje gronds werd, ook in banger tijden, kennelijk door de Voorzienigheid beschermd; ook in drukkender nood bleef de moed van ons Volk regtop en wist het, door hulpvaardigheid aan de eenen en door moedig dragen aan de andere zijde, den drang der tijden te boven te komen.

De nevel, die het oog van een deel der Natie op het Staatkundig gebied verduisterde, is reeds nu dagelijks meer en meer aan het opklaren. Dagelijks wint de overtuiging meer veld, dat wat in April *algemeen* belang werd geacht, reeds in December gebleken is *partij*-belang geweest te zijn. Ook de staatkundige gezigteinder zal verhelderen; het raderwerk, dat thans de ontwikkeling, den vooruitgang en de verligting van lasten beklemd houdt, zal voor de kracht der rede en van het eigen oordeel der Natie uiteen spatten; en op nieuw zal kunnen worden voortgewerkt aan den opbouw onzer Staatsinstellingen, waarvan Koning Willem II de zoo heerlijke grondslagen heeft gelegd.

Wanneer er dus al reden zij, om met een somber oog terug te zien op het jaar, dat thans onherroepelijk is vervlogen, — met vertrouwen op God en met moed en volharding in onzen ijver voor al wat het volk van Nederland, zoo maatschappelijk als zedelijk en staatkundig, gelukkig maken kan, treden wij den nieuwen jaarkring in.

Nog weinige dagen, en een standbeeld zal in de residentie verrijzen ter herinnering voor het Volk, wat Koning WILLEM II is geweest, en van *welken* aard de banden zijn, die het doorluchtig huis van Oranje aan dat Volk steeds zoo naauw hebben verbonden. Grootscher, onvergankelijker standbeeld heeft die Koning zich echter gesticht door de *Grondwet*, die Hij in 1848 tot stand deed brengen. Het is, om *dat* standbeeld te bewaken en te verdedigen, dat wij ontstaan zijn. Met moed, en onder dankbetuiging voor de ondervonden ondersteuning, aanvaarden wij ook in 1854, de taak *van trouwe wachter der Grondwet van* 1848.

Eene redevoering na de sluiting der discussie.

I.

Wij hebben gister beloofd, een volledig antwoord te zullen geven op een artikel, dat, naar den vorm te oordeelen, de Heer VAN RAPPARD zelf in *de Nederlander* van 29 December jl. heeft geschreven. Met genoegen voldoen wij reeds heden aan een gedeelte onzer belofte.

De beschuldiging, welke de Heer VAN RAPPARD tegen den Heer THORBECKE inbragt, toen hij den 2 December zeide: „Ik ben alleen in zoo verre reactionnair, dat ik in ons Rijk niet wensch gevestigd te zien, hetgeen men wel eens heeft genoemd *une république déguisée*", in verband met de voorafgaande woorden, welke wij straks citeren zullen, heeft de kroon gezet op het stelsel van insinuatiën en personaliteiten, dat, sedert de April-beweging, zijn zetel in de Tweede Kamer der Staten-Generaal heeft opgeslagen. Tot twee malen toe gesommeerd door al die middelen, welke een man van eer ten dienste staan en in den regel niet nalaten indruk te maken, om *te betoogen* hetgeen naar het oordeel van den Heer THORBECKE, „zoo het geen voorwerp had," dat wil zeggen: zoo het uit de lucht was gegrepen, zou zijn: „*eene onwaardige insinuatie*", heeft de Heer VAN RAPPARD eindelijk goed gevonden, nu ook de openbare meening zich heeft verklaard, in *de Nederlander* eene redevoering te plaatsen, welke men beweert, dat hij *zou* uitgesproken hebben, *bijaldien* de discussiën niet gesloten waren geworden!

Wat had de waardigheid der Tweede Kamer het regt te eischen, dat in deze niet geïmproviseerde redevoering te vinden ware, nadat in haar midden beschuldigingen zijn gehoord, welke, naar het oordeel van den Heer THORBECKE zelven, indien zij gegrond waren, „zeer inconstitutionnele, zeer ongrondwettige" handelingen zouden bekend stellen? Wat mogt men rekenen, dat de Heer VAN RAPPARD verschuldigd was aan de Natie, die hij vertegenwoordigt, nadat hij in haren naam en ten haren aanhoore van schendige aanranding van het Koninklijk gezag, bij die Natie zoo diep in 't harte geprent, had gewaagd? Wat, eindelijk, mogt men meenen, dat de Heer VAN RAPPARD schuldig was aan zich zelven: nu hij tot twee malen toe was gesommeerd geworden, *te betoogen* hetgeen hij had beweerd?

Wie is er, die, nu het zonderlinge stilzwijgen is afgebroken; nu bijkans eene maand tijds was gegund tot het opstellen van eene redevoering tot antwoord; nu alzoo tijd te over was gelaten, om bouwstoffen bijeen te gâren, niet verwacht zoude hebben, dat de Heer VAN RAPPARD voor den dag zou komen met verpletterende bewijzen, met feiten, die, voor loochening onvatbaar, aantoonden, dat niet alleen de Heer VAN RAPPARD, maar ook allen, die Nederland en Oranje lief hebben, in zoo ver reactionnair moesten zijn, dat zij niet wenschten gevestigd te zien eene république déguisée?

Och! de redevoering, welke de Heer VAN RAPPARD *thans*, tot antwoord op sommatiën, hem den 2 en den 20 December gedaan, in *de Nederlander* heeft geschreven, levert geen enkel dier *bewijzen*, geen enkel dier *feiten* op! Zij is blijkbaar ter neêrgesteld, om, zoo 't kon, het nadeelig oordeel af te weeren, dat door verder zwijgen onvermijdelijk zijne houding treffen moest. Met uitvlugten, met contradictiones in terminis, met sophismen, met constitutionnele ketterijen eindelijk, tracht de Heer VAN RAPPARD zijne stoute stelling voor vallen te behoeden; maar.... *na* de toelichting, die wij omtrent zijne redevoering geven zullen, zal het oordeel van elk eerlijk hart uitspraak doen.

Wij zullen die toelichting geven met kalmte, hetgeen de openlegging zelfs van harde waarheden niet uitsluit; wij zullen haar geven in dezelfde volgorde, als de heer

VAN RAPPARD goedgevonden heeft, zijne redevoering in *de Nederlander* neêr te schrijven, ofschoon hem de moed, schoon ontbroken te hebben, om, door zijne handteekening, dit document te maken tot eene onschatbare bijdrage voor eene latere, juiste waardeering van het tijdperk, dat wij thans beleven.

De redevoering van den heer VAN RAPPARD heeft, in den aanhef, aldus:

»In een der vorige zittingen heb ik *deze woorden* »gebruikt: Ik verlang eene naauwgezette, getrouwe »opvolging van de Grondwet, doch in eenen monar»chalen zin; ik ben alleen in zoover reactionnair, dat »ik niet wil een Koning in naam en een Minister zich »de magt aanmatigende van President eener Republiek (*).

»Een Spreker uit Maastricht *scheen* zich die woorden »aan te trekken; de vrees (!), dat ik door den heer »Voorzitter tot de orde zou teruggeroepen worden, »hield mij terug mijne woorden nader uit te leggen, »en toen ik nu later *het Bijblad* in handen nam, vond »ik in de daarin voorkomende uitdrukkingen van den »Spreker uit Maastricht, *minder grond* om op deze »zaak terug te komen; intusschen is, mij dezer dagen »*gebleken* (!), dat de zoo even genoemde Spreker eene »nadere uitlegging *te gemoet ziet:* ik voldoe hieraan »gaarne.»

De heer VAN RAPPARD *schijnt* zich te verwonderen, dat de heer THORBECKE de woorden, die hij zich veroorloofd had uit te spreken, zich had aangetrokken. Maar ieder, die gewoon is open en rond voor zijne meening uit te komen, die weet, dat het woord *reactionnair* was gebezigd, om te kennen te geven, dat men terug wilde naar een staat van zaken »tegenovergesteld» aan dien, door het vorig Bewind in het leven geroepen, daar *reactie* ten aanzien van eene niet bestaande zaak ondenkbaar is; die de insinuatiën en persoonlijke aantijgingen, ook van andere zijden in de Kamer gedaan, naging: zij allen zullen zich daarover niet verwonderen. De heer THORBECKE heeft dan ook dadelijk den hem toegeworpen handschoen opgenomen, ofschoon de uitdaging niet op ridderlijke wijs was geschied. Hij echter, die het regt op zijne zijde heeft, vreest ook zijdelingsche aanvallen niet; hij sluit er zelfs zijn visier niet voor. De kracht der waarheid is onwederstaanbaar.

De vrees van den heer VAN RAPPARD, om tot de orde te worden geroepen, is blijkbaar eene uitvlugt *nu*, gelijk zij het reeds den 2 December was. Wanneer een spreker iets beweert, en dat beweren wordt tegengesproken, of men dringt op een nader betoog aan: geen Voorzitter ter wereld, en gewis niet de heer BORREL, zou er aan denken, dien spreker het staven van zijne oorspronkelijke meening te beletten.

Te oordeelen naar de aangehaalde woorden, zou de heer VAN RAPPARD voornemens zijn geweest, zijne beschuldiging te staven, ook *zonder* tweede sommatie, ware het niet, dat hij »toen hij later het Bijblad in »handen nam, in de *daarin* voorkomende uitdrukkingen »van den spreker uit Maastricht, *minder* grond vond» om op deze zaak terug te komen. Ziedaar reeds de eerste insinuatie van de, thans in de mode geraakte, »tegenovergestelde rigting» uit de zoo velen, die wij zullen aanwijzen; maar thans door eene *onwaarheid* bezegeld. De heer VAN RAPPARD insinueert hier, dat de heer THORBECKE in het Bijblad zijne woorden *zou veranderd hebben*: en wij verklaren, dat dit is eene *onwaarheid*. De dagbladen, die de zitting van 2 December onmiddellijk publiceerden, bewijzen dat niets anders is gezegd, dan in het Bijblad staat gedrukt; en mogt de heer VAN RAPPARD er lust toe gevoelen, hij kan daaromtrent de stenographische opteekeningen doen raadplegen. Eene tweede *uitvlugt* alzoo — de eerste ten koste van den Voorzitter, de tweede ten koste van de *waarheid* — om zich uit de verlegenheid te redden, waarin eene onbewijsbare aantijging den heer VAN RAPPARD had gebragt. Deze tweede uitvlugt is overigens allezins verklaarbaar; want zoo de waard is, zoo vertrouwt hij zijne gasten. *Omdat* de heer VAN RAPPARD aan zijne redevoeringen in het *Bijblad* »behendige wendingen» weet te geven, is hij van oordeel, dat ook anderen zoodanig middel bezigen. Ieder herinnert zich het zotte figuur, dat de heer VAN RAPPARD heeft gemaakt, toen hij — die zich als financier nog al wat laat voorstaan — bij de bestrijding van het Voorstel der Negen leden, het gemiddeld cijfer over vier jaren *nog eens* in vieren deelde, om zoodoende tot de uitkomst van één jaar te geraken; en hoe de heer VAN BOSSE hem heeft teregt gewezen over deze berekening, die een knaap, de regel van drieën magtig, kwalijk volhouden zou. En wat deed nu de heer VAN RAPPARD? In stede van in de Kamer te erkennen, dat hij gedwaald had, gaf hij aan zijne berekening eene zoodanige wending in het *Bijblad*, dat de heer VAN BOSSE daardoor genoodzaakt werd, in *zijne* redevoering de volgende woorden in te lasschen: »*Ik moet* »*achter erkennen, dat, wanneer ik nu het Bijblad lees,* »*die afgevaardigde* EENE BEHENDIGE WENDING *aan zijne* »*bestrijding dezer berekening heeft gegeven.*»

(*) »*Deze woorden*» heeft de heer VAN RAPPARD, blijkens het Bijblad, *niet* gebruikt; want er is uit *weggelaten* zijn aanvankelijke weêrzin »tegen vele bepalingen der Grondwet» van 1848. Daar dit evenwel genoegzaam bekend is, meenen wij — bij hetgeen wij den heer V. R. nog zullen hebben te zeggen — dien heer over deze verandering van tekst niet te behoeven astig te vallen.

Dat de (voorgewende) verandering der uitdrukkingen in het *Bijblad* van hetgeen de heer THORBECKE op 2 December gezegd heeft, eene *uitvlugt* is, bewijst de heer VAN RAPPARD zelf. Immers hij laat er onmiddellijk op volgen, dat hem *gebleken* was, dat de heer THORBECKE eene *nadere uitlegging* te gemoet zag! Gaf de lezing in het *Bijblad* den heer VAN RAPPARD inderdaad *minder grond* om op die zaak terug te komen: de verandering, die de uitdrukkingen des Sprekers uit Maastricht hadden ondergaan, moeten dan het doel gehad hebben, *om de zaak te smoren;* en in dat geval, bij *dit* doel, zou het al zeer vreemd zijn, dat hij, die gebezigde uitdrukkingen verandert ter *vermijding* van alle nadere explicatie, eenige dagen later, *ongevergd*, *uit vrije beweging* op de zaak terug komt, en met grooter klem dan te voren op het *betoog* aandringt van hetgeen, indien het geen voorwerp had, eene »onwaardige insinuatie» zou zijn! Deze uitvlugt is zoo erbarmelijk en handtastelijk, dat zij zelfs den heer VAN RAPPARD niet waardig is.

Leest men de twee laatste regels na van den boven aangehaalden tekst, men zou op het denkbeeld komen, dat den heer VAN RAPPARD uit de derde of vierde hand de wensch tot »nadere uitlegging» ter oore was gekomen, en dat hij nu daaraan »gaarne» voldoet. Maar niemand, die het niet weet, zal uit die regels kunnen opmaken, dat eene bepaalde, nadrukkelijke tweede sommatie den heer VAN RAPPARD, van aangezigt tot aangezigt, is gedaan; dat die heer, in plaats van toen te antwoorden hetgeen hij zoo »gaarne» antwoordt, is blijven zitten; en dat hij zich zelven de gelegenheid tot antwoorden heeft *benomen*, door vóór de *sluiting* van de debatten te stemmen. Dàt leest men niet in die regels; en evenwel wenschen wij deze feiten te constateren, opdat daaruit blijke, wat prikkel er toe noodig is geweest, om den heer VAN RAPPARD te nopen tot hetgeen hij verklaart zoo »*gaarne*» te doen!

Na de voorafspraak, die wij hierboven letterlijk overnamen, gaat de heer VAN RAPPARD tot zijn eigenlijk betoog over. Dat betoog zal het onderwerp van een tweede artikel zijn.

Wanneer wij wat lang getoefd hebben bij die voorafspraak, het is niet zonder doel geweest. Wij wilden aantoonen, dat de heer VAN RAPPARD, reeds in den aanvang, de zaak op een valsch terrein brengt; dat zijn *zwijgen* in de Kamer door *uitvlugten* moet worden gedekt, en dat zijn *spreken* in *de Nederlander*, hoe »gaarne» dan ook gedaan, eigenlijk een onwillekeurige, hoezeer dan ook vruchtelooze eerbiedsbetuiging is voor het »*vox populi vox Dei.*»

Eindelijk moeten wij, ten besluite van dit eerste artikel, onze bewondering te kennen geven over den weêrgaloozen ijver en de verjongde krachten, thans en welligt uit liefde voor de grondwettige instellingen van 1848, door den Heer VAN RAPPARD ontwikkeld. In 1844, toen toevallig omtrent den kans van herkozen te worden, naar velen meenden, nog al twijfel bestond, schreef de heer VAN RAPPARD een brief aan de Staten van Gelderland, dat hij niet wenschte in aanmerking te komen, *omdat het praesidium van het Geldersche geregtshof al den tijd, dien hij beschikbaar had, vereischte.* In 1853, nu de Staten-Generaal tien maal meer arbeids hebben te verrigten dan in 1844, heeft de heer VAN RAPPARD niet alleen tijd genoeg gevonden, om president te blijven van het Geldersche hof, en lid te zijn van de Tweede Kamer; maar hij vindt zelfs nog tijd, om opzettelijk redevoeringen in *de Nederlander* te schrijven.

Wat krachten kan zuivere vaderlandsliefde al niet schenken!

De heer GROEN VAN PRINSTERER begon zijne rede op 19 December jl. aldus:

»Mijnheer de Voorzitter! ik vrees geene ernstige tegenspraak »wanneer ik beweer, dat geen enkel lid der Kamer aan de verwerping van het voorstel twijfelt. Het aantal der stemmen »waarmede het zal afgewezen worden, is nagenoeg berekenbaar, »*van waar de belangstelling waarmede, bij toeneming, de dis*»*cussie gevolgd wordt?*»

Niet de belangstelling in het lot der ingezetenen bij de duurte der ingezetenen en den druk der belastingen. *Uit dit oogpunt* scheen de discussie *voor de anti-revolutionnaire partij* doelloos.

Zoo de zucht, om het voorstel *uit dat oogpunt* te beschouwen, ernstig gemeend was, de vraag mogt niet gedaan worden: *van waar de belangstelling?*

Nu het voorstel tot een *partijvoorstel* werd gemaakt, was het aantal stemmen berekenbaar. *De anti-revolutionnaire partij* liet onverholen blijken en kwam er genoegzaam voor uit, dat zij het overwigt tot verwerping in de schaal zou leggen, gelijk zij dat deed ten opzigte van de wet op de kerkgenootschappen.

Alzoo, het voorstel zelf is niet verworpen, maar de partij, van wie het voortkwam, leed eene nederlaag. Is dat wél zoo?

De partijdigheid der tegenstanders zal het voorstel met de voorstellers in de algemeene achting doen rijzen.

Opmerkelijk zijn de opgaven door den Heer WESTERHOFF in de zitting van [illegible] December jl. medegedeeld, betrekkelijk de verhouding tusschen het getal *bedeelden* en *niet bedeelden.*

»Blijkens de armenverslagen der Regering werden »bedeeld:

»In	1841	331,687	door	2.099,316 niet bedeelden
	1845	460,023	»	2.593,961
	1850	646,650	»	2.426,794

dat is door iedere 100 niet bedeelden

in	1841	13	bedeelden
	1845	18	»
	1850	27	»

»Waar minvermogenden zoo in de rijen treden der »hulpbehoevenden, zullen ook de krachten, om onaf»hankelijk te blijven bestaan, bij den eenigzins gegoe»den stand zeer zijn afgenomen;» — maar ook als »slechts in dezelfde mate blijft toenemen het getal der»genen die onderstand behoeven en blijft afnemen het »getal van hen, die hem verleenen, dan zullen in »1870, 1,346,700 bedeelden staan tegenover 2.265,181 »niet bedeelden, dat is: 60 tegenover iedere 100.»

De Nederlander merkt in no. 1075 aan:

»Evenwel is slechts eisch en antwoord; geen *re-* en »*dupliek*, gepleit.»

Zoo wij ons niet vergissen, is de rede van den Heer WESTERHOFF, die onderscheidene nuttige en behartigenswaardige beschouwingen behelst, door *geen* der tegenstanders van het voorstel beantwoord.

Reeds vroeger hebben wij aangetoond, hoe de Minister van Finantiën (de Heer VAN DOORN) ten eenemale, bij de bestrijding van het *Voorstel*, is te kort geschoten in hetgeen men, zelfs bij de meeste geringschatting van het talent eens financiërs, van een Minister van Finantiën mogt verwachten.

Zie hier, op wat uitstekende wijs, de heer VAN BOSSE de onmagt en de onbeduidenheid van den heer VAN DOORN in het licht heeft gesteld:

»Ik ga thans over tot de behandeling van het tweede punt van mijne rede: tot de vraag namelijk, in hoeverre de finantiële toestand van ons land toelaat, om tot eene duurzame vermindering van belastingen over te gaan. Ik moet vooraf daarbij eene algemeene opmerking voegen, waartoe de rede, dezen morgen door den Minister van Finantiën gehouden, mij aanleiding gegeven heeft. Ik heb bij den aanhef dier *philippica* — ik geloof die rede wel aldus te kunnen noemen — verwacht, dat wij, ten minste aan het slot, zouden krijgen eene *verbrijzelende of vermorzelende wederlegging van mijne becijfering.* De voorstellers hadden aangetoond, dat in de vier laatste jaren het batig slot niet anders noodig was geweest, dan tot delging van schuld en tot buitengewone uitgaven. Zij hadden aangenomen — en door dit aan te nemen hebben zij voorzeker geen blijk van wantrouwen aan de Regering gegeven, — dat de Regering even spaarzaam zou beheeren als de afgetreden Regering. En daarop bouwden zij de verwachting, dat er, evenzeer als bij de begrooting van de laatste vier jaren ten minste 1½ millioen waren overgebleven, evenzeer thans van de toegestane begrooting dergelijke som zoude overblijven. *Ik heb de wederlegging niet gehoord.* Ik heb den Minister van Finantiën eenigen twijfel hooren in het midden brengen, over de juistheid van sommige cijfers en sommige redeneringen in de Memorie van Beantwoording vervat, aangaande de opbrengst der koloniale geldmiddelen. Ik meen dus dat overigens, en behoudens hetgeen de Minister gezegd heeft, en waarop ik later zal terugkomen, — behoudens de mindere of meerdere zekerheid van het verkrijgen der door ons bedoelde besparingen, — *dat overigens de cijfers door ons gesteld door den Minister niet in het minst weêrsproken zijn.*»

Ofschoon wij — wij mogen het niet verbergen — niet het minste vertrouwen bezitten in het talent van den Heer VAN DOORN, om hem aan het hoofd van onze Finantiën te zien, meenen wij toch, dat hier minder nog aan gebrek aan *kennis* moet gedacht worden, dan aan gebrek aan argumenten ter verdediging van eene *onware voorstelling.*

De Heer VAN HALL hield, ook bij het Voorstel, de Tweede Kamer nog al met *geruchten* bezig, gelijk de heer LIGHTENVELT die Kamer, omtrent het bisschoppelijk vraagstuk, lastig viel met combinatiën, *on-dits*, en praatjes.

De Heer THORBECKE achtte het van zijn pligt, den handigen Minister van Buitenlandsche Zaken te regt te wijzen.

Zoo ook werd — wel op waardige wijs, gelijk het van dien staatsman niet anders is te verwachten — maar krachtig en in weinige woorden denzelfden Minister onder het oog gebragt, dat de constitutionnele partij handelt, naar pligt en overtuiging, zonder om te zien, vertrouwende op hare *beginselen*, zonder hare hoop vast te maken aan de *kiezers*.

»Volgens den Minister kon de spreker uit Maastricht »niet erkennen», dat zijn voorstel oppositie is; want vóór zijne verkiezing heeft hij eene verklaring gegeven, dat hij niet wenschte

gekozen te worden als voorwerp van oppositie. Ik moet den Minister vragen: hoe hij kan zeggen, dat door mij vóór mijne verkiezing iets hoegenaamd met betrekking daartoe is verklaard? Nergens en voor geene plaats heb ik zulke verklaring afgelegd. De Minister diende inderdaad, dunkt mij, minder van eerlijkheid te gewagen; maar naauwkeuriger te zijn in hetgeen hij, ten aanzien van een lid der Vergadering, zich veroorlooft te verzekeren.

„Ik heb met genoegen gehoord, dat de Minister de oppositie gaarne in de Kamer ontmoet, en inzonderheid, dat dit Ministerie gedaan heeft, wat het kon, om het openbaar onderzoek van ons voorstel te bevorderen. Ik ben het Ministerie zeer erkentelijk al bedoelde het daardoor, de burgerij op zijne wijs over ons plan in te lichten. Ik zal echter het voorbeeld van den Minister niet volgen: de Minister heeft zich — en dit hebben onderscheidene sprekers vóór hem gedaan — beroepen *op de kiezers*, op *het oordeel der natie*. Wij roepen niet het oordeel der kiezers, niet de natie in, maar de *redenen*, die wij voor ons voorstel meenen te hebben."

Dat beroep *op de kiezers*, op het oordeel der *Natie*, in de Kamer der Staten-Generaal, getuigt niet van een gerust geweten.

Het is, bovendien, de huldiging van de "Volkssouvereiniteit," gewis niet het lievelingskind van de reactionnaire en anti-revolutionnaire partijen, en evenwel is, uitsluitend door beide, dat beroep, zelfs op smeekenden toon, gedaan.

Hebben de voorstellers van de afschaffing van den accijns op het geslagt en van het tonnegeld, welligt de Kamer onder den indruk gebragt, dat hun voorstel alles afdoende was; dat er niet meer behoefde gedaan te worden? Is verzwegen, waarheen de voorstellers de hervorming van ons belastingstelsel wenschen te rigten?

Niets van dat alles.

Luide en rond is het verkondigd. Het voorstel is slechts een eerste stap. Hoort den heer VAN BOSSE:

„Over ons belastingstelsel sprekende, Mijne Heeren, heeft men in de eerste plaats gewezen op hetgeen men liever afgeschaft zag dan het geslagt. Vele sprekers hebben daarbij overgroote bezorgdheid aan den dag gelegd voor een income-tax. Over die quaestie, Mijne Heeren, heb ik vroeger de vrijheid genomen in de Tweede Kamer een voorstel te doen. Dat voorstel heeft destijds de goedkeuring der Vergadering niet mogen wegdragen. Maar ik renegeer ook nu dat werk niet. Mijne geloofsbelijdenis op dit punt is eenvoudig deze, en ze strookt geheel en al met die door den geachten afgevaardigde uit Maastricht (den heer Thorbecke) vroeger afgelegd; ik geloof dat in ons belastingstelsel eene belasting op de inkomsten noodzakelijk is, maar ik houde het er voor, dat het geloof aan die noodzakelijkheid nog niet diep genoeg is doorgedrongen in de Natie; dat daaruit voortspruit die algemeene tegenstand, dien men ondervindt, zoodra dat onderwerp ter sprake komt. Ik geloof dus, dat er nog eenigen tijd zal moeten verloopen, eer dat men zal kunnen slagen in het volbrengen van zoodanige fundamentele verbetering in ons belastingstelsel. De vorm, waarin zoodanige belasting geheven moet worden, de wijze hoe, kan zeer zeker op dit oogenblik geen onderwerp van beraadslaging zijn, maar een ding moet ik toch zeggen, namelijk dat, wanneer eenmaal zoodanige belasting zal moeten ingevoerd worden, ik hoop, dat er een goede genius zal wezen, die over het Vaderland waakt en die het Vaderland zal behoeden voor de utopiën als de afgevaardigde uit Goes ons daaromtrent heeft voorgespiegeld. Ik zie geen kans om de 10 millioen income-tax, welke die afgevaardigde heffen wilde, te verkrijgen, en ik geloof, dat wanneer men zoodanig plan wilde uitvoeren, men met allen grond zou wijzen op den ongelukkigen uitslag van zoodanige proefneming uit vroegeren tijd."

Geleidelijke hervorming is derhalve het streven; zonder schokken, ook zonder met overdrijving in een ander uiterste te vervallen.

Wanneer de mindere standen thans, naar evenredigheid, *meer* betalen in de lasten dan de meer gegoeden; bij wijziging van den grondslag mag toch het denkbeeld, bijv. van den ministriëlen heer VAN DEINSE niet worden opgevolgd, ten gevolge waarvan de meer gegoede standen even onregtvaardig zouden worden getroffen als dit nu het geval is met de mindere standen.

Buitenland.

ENGELAND.

De eerste daad van lord Palmerston na zijne weder-optreding in het bestuur, is geweest het schrijven van een antwoord op een adres van werklieden, ter zake van de arbeidstakingen. Hij spoort de werklieden in het algemeen aan, zich door geen dwaalbegrippen te laten wegslepen en hij onderzoekt de betrekkingen van werkgevenden en werkverrigtenden op eene verzoenende wijze.

FRANKRIJK.

Het is der algemeene aandacht niet ontgaan, dat de commissie voor de algemeene tentoonstelling van landbouw en nijverheid voor het grootste gedeelte is te zamen gesteld uit erkende voorstanders van de vrije handels-beginselen. Men houdt het voor zeer mogelijk, dat deze omstandigheid een meer of minder ongunstigen indruk zal maken in departementen, als die van den Boven en Beneden-Rijn, waar de industriele bevolking groot belang stelt in de handhaving der beschermende regten.

Ten aanzien van de wederoptreding van lord *Palmerston*, als Engelsch minister leest men in het *Journal des Débats* o. a. het volgende:

„Wat zal nu uit deze gebeurtenis voortspruiten; welke invloed zal daardoor worden uitgeoefend op het vraagstuk 't welk thans allerwege in Europa de gemoederen in spanning houdt? Wij kunnen op die vraag alsnog geen antwoord geven; maar te oordeelen naar den toon, welke gisteren door de Engelsche dagbladen is gevoerd, zou men geneigd zijn te gelooven dat men met grooten spoed eene nieuwe crisis te gemoet gaat, en de wederoptreding van lord *Palmerston*, als lid van het Engelsche ministerie, de eerste stap is op den nieuw ingeslagen weg; het begin van eene vrij wat meer onderhoudende staatkunde, dan die, welke tot dusver door de Engelsche bewindslieden is gevolgd.

Het dagblad *Patrie* meldt, dat thans van het eene einde van Frankrijk tot het andere groote spanning in de gemoederen heerscht, veroorzaakt door de jongste gebeurtenissen in het oosten, door de overeenstemming van Frankrijk en Engeland, door de wederoptreding van lord Palmerston. "Frankrijk" dus vervolgt dat blad, "heeft in zijne geschiedenis feiten welke men niet moet schroomen, in het geheugen te roepen, wanneer het eer, regtvaardigheid, en het beledigd regt der volkeren geldt. Wijders is het Westen niet alleen ontroerd door de aanmatigingen eener mogendheid, welker eerzucht Europa tracht in beweging te brengen. Denemarken en Zweden zouden, volgens de Duitsche dagbladen, op het punt zijn een of- en defensief verdrag te sluiten; ten gevolge waarvan Denemarken zijne kusten wapenen en Kopenhagen in staat van verdediging stellen zou. Wat er ook gebeure, Frankrijk stelt vertrouwen in zijnen keizer. De gematigheid, waarvan Napoleon III tot heden blijk heeft gegeven, pleit genoegzaam voor zijne vredelievendheid. Het geheele land is met hem, en juicht de besluiten toe, genomen om der wereld de rust weder te schenken welke zij behoeft."

BELGIE.

Ook de senaat heeft de wet op de granen goedgekeurd, zoodanig als die door de Gedeputeerden is aangenomen. De uitvoer van de granen zal derhalve niet worden verboden.

Dit jaar is ook ten aanzien van het vervoer van landverhuizers, voor de haven van Antwerpen zeer gunstig geweest; er zijn van daar zes en zestig schepen vertrokken met 15,262 landverhuizers, tegen 68 schepen met 14,428 passagiers in 1852.

— De Brusselsche Emancipation van gisteren zegt: "Verscheiden dagbladen hebben berigt dat de onderhandelingen over onze handelsbetrekkingen met Frankrijk welhaast tot een gewenscht einde zouden gebragt zijn en dat onze minister van buitenlandsche zaken op het punt stond, een definitief handelsverdrag te onderteekenen. Wij hebben reden om te gelooven dat die dagbladen in dwaling zijn gebragt. Wij hebben narigten uit eene goede bron, die ons doen denken dat er wegens vrij ernstige moeijelijkheden, die trouwens niet nu eerst opgerezen zijn, vooreerst niet op een wenschelijken afloop der onderhandeling gerekend kan worden."

RUSLAND.

Terwijl de aandacht onzer regering thans veelal op het Oosten gerigt is, vergeet zij de verdediging van de Oostzeegrenzen niet. De afdeeling van Reval heeft de winterkwartieren betrokken; Helsingfors is op den krijgsvoet gesteld; eene geduchte vloot ligt digt onder de vesting, en in Kroonstadt worden nieuwe en zeer uitgebreide vestingwerken aangelegd. In Finland worden de troepen versterkt; en wat nog al opmerkelijk is, ook Zweden in dienst genomen, immers zoo als uit Kopenhagen aan den Londenschen Cronicle wordt geschreven.

TURKIJE.

De telegraaf meldt, dat, naar luid van den Parijsschen Constitutionnel in Parijs berigten uit Konstantinopel zijn aangekomen, houdende, dat de Divan den 18den Dec. eene vergadering heeft gehouden, in welke, na zeer hevige beraadslagingen, is besloten, om gemagtigden te zenden tot het hervatten der onderhandelingen, zonder te volharden bij de vroeger gestelde voorwaarde, dat, alvorens daartoe overtegaan, de vorstendommen door de Russische troepen zouden worden ontruimd; als te dien aanzien een volledig vertrouwen stellende op de toezegging der bevriende mogendheden betreffende den waarborg voor de onschendbaarheid van het Turksche grondgebied. Men voegt er echter bij, dat de Porte verlangt, dat al de vroegere tractaten zullen worden aangemerkt als vervallen, en dat men, ten aanzien der vorderingen van Rusland, op nieuwe grondslagen zal onderhandelen.

Naar luid van den *Moniteur*, stemt de Divan geheel overeen met de verdere mogendheden, ten aanzien der voorwaarden, en meent deze vergadering, dat Turkije, met behoud zijner waardigheid, op dergelijken grondslag, tot het sluiten van den vrede zoude kunnen overgaan.

De vraag is echter of Rusland in zijne tegenwoordige stelling anders zal willen onderhandelen dan regtstreeks met de Porte.

Binnenland.

's Gravenhage, 31 December.

Z. M. heeft bepaald, dat bij afzonderlijke dagorders zoo in Nederland als in Indie eervol zullen worden vermeld: den kapitein, J. E. Hagen; den 1sten luitenant, C. H. O. ter Schouw; den sergeant, H. de Bruin, en den korporaal, M. Stok; allen van het wapen der infanterie bij het leger in Nederlandsch Indie, en zulks ter zake hunner verrigtingen bij de onlangs plaats gehad hebbende expeditie in de afdeeling Benkoelen.

Volgens een berigt van Z. Ms. minister plenipotentiaris te Stockholm, heeft de Koning van Zweden, bij besluit van 13 dezer bepaald, dat te rekenen van dien dag tot en met ultimo December 1854, keukenzout in het Rijk zal mogen worden ingevoerd, tegen een verminderd regt van 10 shellingen banko, per ton, alsmede dat gedurende dien tijd, bij invoer van brandhout, zal geheven worden: voor berkenhout 12 shellingen, beuken- of eikenhout 18 shellingen, en andere soorten 8 shellingen per vaam.

* Den 23 Dec. jl. is te Delft in den ouderdom van 59 jaren, overleden de H. E. G. heer Tell Emile Dinaux, kolonel der artillerie, directeur der stapel- en constructie-magazijnen, ridder der militaire Willemsorde, der orde van den Nederl. Leeuw, en der Waldimirs-orde van Rusland.

* SCHEVENINGEN, den 31 Dec. De visschespinken van de reeders A. de Mos, M. van der Toorn en Cie. en P. de Niet zijn van hare reis naar Ostende teruggekeerd. Die van laatstgemelde heeft de terugreis in den korten tijd van 12 uren volbragt.

Van den reeder P. Varkevisser liggen twee bomschuiten gereed, om met ladingen jenever naar Vlissingen te vertrekken. De Engelsche stoomboot, die eergisteren van Hull voor den wal was gekomen, om gerst te laden, heeft zijne lading niet kunnen innemen en is door het stormweder verpligt geweest zich van de kust te verwijderen.

* Het bal, gisteren avond door Z. K. H. prins Frederik gegeven, was zeer prachtig. Het werd bijgewoond door HH. MM. den Koning en de Koningin en HH. KK. HH. prins en prinses Hendrik. Onder de genoodigden bevonden zich de leden van het corps diplomatique, de ministers, de burgerlijke en militaire overheden enz. Het bal heeft tot in den nacht geduurd.

De Heer J. J. Pfister, directeur der registratie en domeinen in de prov. Zuidholland is benoemd tot lid van de Algemeene Rekenkamer.

** LEIJDEN 30 Dec. Heden werd voor de Arrondissements-Regtbank alhier behandeld eene klagte van onderscheidene personen tegen een inbrengster in de Stads-Bank van leening, ter zake van benadeeling door het niet lossen van panden, waartoe haar de voorschotten met de renten waren ter hand gesteld, alsmede door het beleenen van panden tot hooger som, dan door haar aan de eigenaars was voorgeschoten. Meer dan vijftig gevallen van dezen aard werden bij het getuigen verhoor onderzocht en voor het meerendeel bewezen. De Substituut-Officier Mr. B. J. Gratama betoogde de strafbaarheid der bewezene feiten, op grond van Art. 408 C. P. en requireerde eene gevangenisstraf van twee jaren benevens acht en veertig geldboeten ieder van ƒ 12.50. Tot adstructie van het requisitoir van 48 geldboeten, was aangevoerd, dat de inbrengsters niet zijn agenten van de Administratie der Bank van Leening, maar beschouwd moeten worden als handelende voor en in naam der beleeners. De bepaling, dat zij door die Administratie worden aangesteld, tot het stellen van borgtogt verpligt en onder haar toezigt staan, maakte hun nog niet tot agenten der Bank. De benoeming van Notarissen, Makelaars en Hypotheekbewaarders en de door deze te stellen borgtogten geschiedde in het algemeen belang, met welk doel evenzeer het toezigt van het openbaar gezag plaats vindt. — Art. 73 van het Stedelijk Reglement drukt juist uit dat de inbrengsters in hunne bewerkingen bij de Bank alleen de beleeners, die niet zoeken of willen bekend zijn, vertegenwoordigen. Art. 59 bepaalt, dat de Administratie het bedrag der borgtogt vaststelt en art. 65, in verband met art. 39 van het organiek Besluit van 31 Oct. 1836, dat de boeten en vergoedingen, die zij aan de Bank of aan de beleeners zouden kunnen schuldig zijn, op dien borgtogt goedgemaakt kunnen worden. Art. 68, in verband met art. 63, bewijst, dat het voorloopig beleenigsbriefje, door de inbrengster afgegeven, slechts geldig is, totdat het originele bankbewijs aan den beleener is ter hand gesteld; en Art. 72, dat hetgeen door de Inbrengster meer is voorgeschoten dan bij de Bank wordt verkregen voor renten of bewezene diensten geen vergelding van den beleener mag worden geëischt. Uit welk een en ander pleiter geloofde te kunnen en te moeten opmaken, dat de inbrengsters zijn de agenten van de beleeners, die de anonymiteit begeeren, welke anonymiteit evenwel onderworpen is aan de daarop in het algemeen belang gestelde regels tot het houden van registers, waarop de namen der beleeners en de geheele omstandigheid der beleening staan uitgedrukt en waarvan de handhaving en het toezigt evenzeer in het algemeen belang bij de Bankadministratie berust; zonder dat evenwel de Bank in eenige verantwoordelijkheid tegenover den beleener komt dan voor zoover zij zich regtstreeks met hem in betrekking heeft gesteld. — De uitspraak is bepaald op 6 Januarij aanstaande.

△ ROOSENDAAL 29 December. De bijzondere duurte der levensmiddelen benevens het barre jaargetijde heeft, hier zoowel als elders, de behoefte der armen aanmerkelijk vermeerderd. Ten einde de drukkende armoede eenigzins te lenigen en de ongeoorloofde middelen, welke men dikwijls in zulke omstandigheden bezigt, om zich toch brood te verschaffen, te weren, heeft zich te dezer plaatse een genootschap gevormd bestaande uit de deftigste ingezetenen.

Reeds eenige dagen zijn de leden der commissie van genoemd gezelschap rond gegaan, de gegoede lieden aanmanende tot eene algemeene inschrijving, welke poging de verwachting niet weinig overtrof daar er meer dan ƒ5000 — is ingekomen. Het behoeft niet gezegd te worden hoe edel het is, geene moeite en opoffering te ontzien tot

het in stand brengen van deze zaak, gelijk dan ook geen lid der commissie heeft geaarzeld, om zich met den meesten ijver van die taak te kwijten.

△ ARNHEM, 30 December. De hoogst gestrenge winter, zoo drukkend voor de behoeftige volksklasse, doet het stedelijk bestuur, zooveel mogelijk, zorgen voor werkverschaffing; terwijl de uitdeeling van verwarmende spijs, door de daartoe bestaande commissie, sedert eenige weken plaats vindt. De meergegoede en meestgegoede ingezetenen strekken onafgebroken hunne milde hand uit, om het kommervolle lot der armen te verzachten. Daarin gaat de hoogst geplaatste ambtenaar van den staat, hier ter stede, lofwaardigst vóór, wiens naam te vermelden wij liefst achterwege laten. Ook de collecten getuigen van den Christelijk meêwarigen zin diergenen, wien men aalmoezen voor de lijdende menschheid vraagt. Onder anderen heeft de, door de regering goedgekeurde collecte voor de R. K. armen, in deze week, de belangrijke som van ruim twaalf honderd gulden opgebragt. Lof, driewerf lof zij den protestantschen inwoners van Arnhem toegebragt, die grootendeels hebben bijgedragen tot het inzamelen dier zeer aanzienlijke geldsom. Zij hebben daardoor getoond, dat de broederlijke weldadigheid, zonder aanzien van geloofsbelijdenis, diep in hunne harten is ingeprent, waarvoor de Albarmhartige hun eenmaal in het rijk van deugdsbekrooning de zaligste vergelding moge verleenen!

---

§ ZUTPHEN 29 December. Eergisteren werd in eene openbare vergadering van den Gemeenteraad den heer O. L. Graaf van Limburg Stirum, plegtig als Burgemeester dezer stad geïnstalleerd. De fungerende voorzitter hield daarbij eene zeer gepaste rede, welke door den Burgemeester werd beantwoord; waarbij het ons verheugde ZEd. te hooren verklaren, dat de Grondwet en de Gemeentewet het rigtsnoer zijner handelingen, als hoofd dezer gemeente zijn zouden. Dienzelfden avond bragt het korps muzijkanten der stedelijke schutterij den Burgemeester eene serenade en legden vele corporatiën en deputatiën bij hem felicitatie-bezoeken af. —

— Heden avond hield de Zutphensche afdeeling der vereeniging tot afschaffing van sterken drank eene algemeene vergadering. Daarin trad als spreker op de heer mr. F. R. Pennink met eene rede *»Over de verhouding der levensbehoeften tot de middelen van bestaan.»* Jammer dat die rede niet in de 2e kamer is kunnen worden uitgesproken, om het voorstel der negen mannen te bestrijden; zij had waarlijk een handje kunnen helpen, om dat voorstel te doen verwerpen. Bij eene volgende gelegenheid hoopt men hier, dat de jeugdige advokaat zal spreken, »over de verhouding van deze zijne redevoering met de zaak der afschaffing van sterken drank», want welke moeite men zich gaf, niemand kon daarin eenige verhouding vinden. —

⁼⁄₌ 's BOSCH 29 Dec. Het Provinciaal Geregtshof van Noordbrabant heeft in de zaak van Jan Buuts, beschuldigd van moedwilligen doodslag (moord) van zijne minnares, waarover wij in de verledene week schreven, uitspraak gedaan, de voorbedachten rade niet aangenomen, en den beklaagde veroordeeld tot de straf van het zwaaijen met het zwaard over het hoofd en eene gevangen-zitting van 12 jaren. De veroordeelde heeft bij den geheelen loop van het regtsgeding de grootste onverschilligheid aan den dag gelegd.

— De Paters Redemptoristen houden dagelijks in de hoofdkerk van St. Jan indrukwekkende predikatien, ten aanhoore van duizende en duizende menschen, van allerlei stand, ouderdom en godsdienstige belijdenis.

— Naar wij vernemen heeft de afgescheidene gemeente dezer stad gekocht het hoekhuis aan de korenbrug, (thans bewoond door een koopman in oude meubelen of zoogenaamden uitdrager, ten einde daar eene kerk te bouwen.

Het plan tot het houden van eene tentoonstelling van oudheden, door de maatschappij *Arti et Amicitia* gevormd, vindt veel bijval. Door Z. M. zijn verscheidene kleinodien beloofd, waaraan geschiedkundige herinneringen verbonden zijn. De confrerie van St. Joris en St. Christoffel, te Gorinchem, heeft ook hare rijke verzameling van zilveren bekers, halskragen en andere voorwerpen ter beschikking gesteld; terwijl reeds vele bijzondere personen meubelen, wapens, glaswerk, email, penningen, versierselen in edele metalen, enz. hebben toegezegd.

Men berigt, dat het verzoek van het gemeentebestuur van Arnhem, om in 1854 aldaar eene tentoonstelling te houden van voorwerpen uit 's Rijks overzeesche bezittingen, door Z. M. niet is ingewilligd, op grond, dat door Z. M. reeds vroeger aan Ged. Staten, van Noord- en Zuid-Holland vergunning is verleend om, afwisselend in de beide provinciën, provinciale tentoonstellingen van voortbrengselen van nationale nijverheid te houden, en wel om de vijf jaren, hetgeen later zoodanig is gewijzigd, dat eene tentoonstelling in 1856 te Amsterdam en ook in een der steden van Zuid-Holland zal worden gehouden. In de kennisgeving des Konings merkt men de uitdrukking op, dat Arnhem niet schijnt te klagen te hebben, waarbij aan de vergunning tot het houden der tentoonstelling van 1852 wordt herinnerd.

Gisteren heeft de laatste lijder het cholera-hospitaal te Amsterdam hersteld verlaten.

In 1832 werden 1497 personen door deze ziekte te Amsterdam aangetast, waarvan 790 overleden en 707 hersteld.

In 1849 werden 3242 personen aangetast, waarvan 2144 overleden en 1098 hersteld.

In dit jaar zijn slechts aangetast 801, waarvan overleden zijn 550 en hersteld 251.

Ongeveer 280 arbeiders zijn bezig met het graven van het kanaal van Almelo naar Zwolle, in de nabijheid van eerstgenoemde stad. Van Zwolle tot Vriezeveen is het kanaal reeds voltooid.

De heer P. van Griethuizen, bekend wegens zijne geschriften over handel en Kolonien, is te Utrecht, in hoogen ouderdom overleden.

Ingezonden Stukken.

Mijnheer de Redacteur!

Met eene vrij groote verwondering heb ik in verschillende dagbladen gelezen, dat men zich eenigzins boos maakte over het gebeurde bij de promotie van den neef eens curators der Leijdsche Akademie. Wezenlijk, mijnheer, hoe knap de dagbladschrijvers, anders ook zijn, en hoeveel zij ook mogen voorwenden te weten, hier hebben zij den bal aardig mis geslagen en een onverdiend ongeluk bij het hoofd genomen, om een gebruik te laken, dat sedert jaren bestaat. Zij moesten toch weten, dat het geheel in de inrigting der examens en van het hooger onderwijs niet alleen, maar ook in een groot deel onzer wetgeving ligt, om jongelieden van den hoogst fatsoenlijken stand tot de akademische graden toe te laten, wier kundigheden zoo wat niets beteekenen. De examens en het onderwijs zijn toch zoo ingerigt dat zij, die onderwijs geven, tevens examineren, en zeker zou het hard zijn van de onderwezenen meerdere kundigheden te vergen dan hen geleerd waren. Bovendien zijn er drie akademiën, en die harer trekt de meeste leerlingen die de gemakkelijkste examens afneemt; en daar de examens en collegiegelden het slottend tractement der professoren uitmaken, zoo is die faculteit het rijkst daarmede bedeeld, die het goedigst is. Gij ziet, concurrentie is overal goed voor. En nu wil de wetgeving, dat voor vele betrekkingen de titel van meester in de regten eene vereischte zij. Ik geloof, dat tot voorwendsel van dien eisch moet strekken, dat er alleen tot die betrekkingen geschikte lieden zullen gekozen worden, maar dring ik in het wezen der zaak door, dan is die eisch alleen gesteld, om hen uit die betrekkingen te weren wier vermogen hen buiten staat stelt, de hooge studiekosten te betalen en zoo doende het lastige artikel der Grondwet, dat aan alle Nederlanders gelijke regten op de benoeming van ambtsbetrekkingen geeft, te vernietigen. Het is toch ook wezenlijk beter, dat lieden van geboorte en geld die betrekkingen bekleeden, al zijn zij wat dommer dan zij die van geene geboorte en zonder middelen zijn. Zoo doende worden de laatste uitgesloten en wordt door de niets beteekenende examens de toelating der anderen verzekerd. De goe gemeente wordt daardoor aardig om den tuin geleid. Men maakt haar diets, dat alleen geleerde geschikt zijn ambtsbetrekkingen waar te nemen; men noemt hen geleerden, die eenige jaren, hoe dan ook, aan de hoogescholen hebben doorgebragt, en laat bovendien, tot instandhouding dier hoogescholen, door het publiek, dat geene dier ambten zal bekleeden, belasting betalen. Nu begrijp ik wezenlijk niet waarom men zich zoo boos maakt over het gebeurde. De hoogleeraren hebben, dat is waar en te bejammeren, inconsequent gehandeld; maar, hoe hoog geplaatst ook, zij zijn en blijven menschen; moeten zij echter gelaakt worden, dan is het meer omdat zij van een oud, door den tijd en geest der wetgeving gijkt gebruik zijn afgeweken en den armen jongen de eerste keer hebben afgewezen, dan dat zij het gepleegde onregt hebben trachten te vergoelijken door hem zoo spoedig mogelijk weder tot de promotie toe te laten en tot doctor in de regten te promoveren. Zie, mijnheer de Redacteur, de gedachte doet iemands bloed gisten dat men op die wijze eene blaam tracht te werpen op die overoude instellingen, wier nuttige en doelmatige inrigting uit het bovengezegde zoo klaarblijkelijk betoogd wordt, en daarom verzoek ik u, dit schrijven zoo spoedig mogelijk te plaatsen, opdat, zoo mogelijk de op haar zoo onvoorzigtig geworpene smet worde uitgewischt en zij in haren alouden luister worde hersteld.

Advertentiën.

Prijs-Courant der Effecten.

AMSTERDAM, 31 December 1853

Nederland.	Pct.	(18 ...)
Ned. W. Schuld	2 1/2	62 11/16 13/16
Dito Certificat.	3	75 5/8 1/2 7/16
Dito dito	4	94 1/8 1/16
O. I. Leening	4	
Amort. Syndic.	3 1/2	
Hand.-Maats.	4 1/2	
Belgie.		
Certificaten	2 1/2	
D° *Rothschild*	2 1/2	50 3/8
Frankrijk.		
Obligatien	3	
Spanje.		
Nieuwe	1	21 3/8
Dito Buitenl.	3	
D° Binnenl. ...	3	41 1/4 41 1/8
Bew. Sp. Com.		
Amort. Schuld.		
Portugal.		
Londen nieuwe	5	37 11/16 3/4
Dito uitgest.	4	[11/16

Rusland.	Pct.	
Hope 1798/1816	5	107
Dito 1828/1829	5	105 1/4
Cert. 1831/1838	5	
Dito Dito	4 1/2	
Dito *Hope*	4	
Dito *Stieglitz*	4	88 3/4
Dito dito 5e Ser.	4	
Inschr. Assig.	6	
Certific. dito	6	70 1/2
Polen.		
Obligatien	4	82 1/4
Oostenrijk.		
Metaliek	5	76 1/8 3/8
Dito bet. Amst.	5	92 3/8
Dito letter B	5	92 3/8
Dito 1847	2 1/2	39 1/2 7/16
Dito 1851/1852	2 1/2	39 1/2 7/16

Braz., bij Roths. p. s. 500 5 pct. 96 5/8; Mexic. Onb. 23 1/2, 9/16 ex ...

Met uitzondering van Hollandsche fondsen, welke heden wederom bij zeer geanimeerden handel beter te plaatsen waren, beteekende handel noch variatie overigens iets belangrijks.

FRANKFORT, Vrijdag 30 Dec. 5 pct. Metaliek 79 3/4; Loten fl. 250, 118; Bank-actien 1395; Spanje 1 pct. 21 1/4; dito 3 pct. 41 1/4; Wissel op Weenen 102 1/4.

Vaste beurs.

LONDEN, Vrijdag 30 December. Consols op tijd 94, 93 7/8; Mexico N. 3 pct. 24, 24; Peru N. 4 1/2 pct. 68 1/2; Sardinie 5 pct. 90 1/4; Spanje 1 pct. 22, 22; Rusland 4 1/2 pct. 98, dito 5 pct. 112.

Gedrukt bij C. H. SUSAN, Jr., te 's Gravenhage.